

Threskiornis aethiopicus

Synonyma: *Tantalus aethiopicus*

České jméno: ibis posvátný (starší jméno ibis africký)

Anglické jméno: Sacred ibis

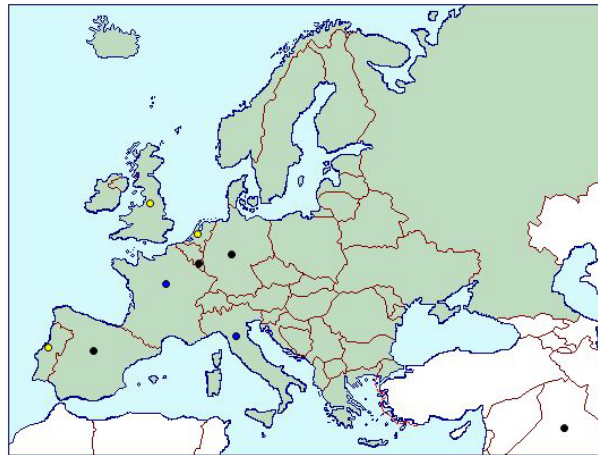
Čeleď: *Threskiornithidae*

Obr. 1 Ibis posvátný. Foto: Else

Původ: žije především v Africe jižně od Sahary, místně též na Středním východě, Iráku a Íránu.

Sekundární rozšíření: Chován v zoologických zahradách celého světa. Od roku 1975 chován v zoologickém parku Branféré v západní Francii (department Morbihan), zvyšováním početnosti chovu zde postupně žilo až 350 jedinců, kteří odsud od 80. let postupně unikali a usídlili se v nedalekých mokřinách, kde utvořili stabilní populaci (první prokázané hnízdění ve volné přírodě Bretaně roku 1993 cca 25 km od zooparku). Dnes v těchto končinách (a dále na jih podél atlantického pobřeží) i po redukováném odstřelu žije zhruba 2500 jedinců (údaj z 2009). Další výskyt několika desítek ibisů na francouzské půdě je zaznamenán v mediteránní oblasti. Z dalších zemí západní Evropy hlásí výskyt ibise Belgie, Itálie, Německo, Nizozemí, Portugalsko, Španělsko a Velká Británie. Byl též introdukován do USA, vyskytuje se na Floridě.

● Plošné rozšíření ● Lokální rozšíření ● Přítomen (bez bližších inf.) ● Ojedinelý výskyt

Obr. 2 *Ibis posvátný* v Evropě (www.cabi.org)

Rozšíření v ČR: Velmi vzácně se u nás objeví zatoulaný jedinec.

Cesty zavlečení: Úniky ze zoologických zahrad a zooparků, v případě příznivých podmínek založení životaschopné populace a samovolné šíření do okolí.

Popis: Vysoký 60 – 85 cm, rozpětí křídel 110 – 125 cm, váží zhruba 1,5 kg. Je převážně bílý, s černými prodlouženými pery, visícími přes ocas, černé jsou i konce letek (nejlépe viditelné za letu). Má lysou černou hlavu a krk a též černý, dolů zahnutý silný zobák. Nohy jsou též černé. Obě pohlaví jsou zbarvena stejně. Mladí jedinci postrádají černá prodloužená pera a hlavu a krk mají opeřené. Ibis se většinou neozývá, na hnízdě kvičí a skřehotá. Při letu má natažený krk. Vyskytuje se jednotlivě, ale zejména v hejnech, až o několika stovkách jedinců. Osidluje mokřiny, včetně mořského prostředí. Hnízdí na stromech, keřích či skalách, často i s jinými druhy ptáků (kormoráni, volavky). Etabloval se i do obdělávané krajiny, je schopen se živit i odpadky z obydlí. Za dne se brodí mělkou vodou a loví vodní bezobratlé, drobné obojživelníky a plazy a dokonce malé ptáky. Někteří jedinci jsou stálí, jiní se pravidelně přesunují za potravou či z důvodu nepřízně počasí.

Obr. 3 *Ibis posvátný*. Foto: Andrew Massyn

Obr. 4 *Ibis posvátný*. Foto: Christiaan Kooyman

Riziko: v místech hnízdění destrukce vegetace. Je podezřelý z přenosu chorob – často navštěvuje skládky a smetiště, odkud může přenášet např. různé patogeny na pastviny. V západní Francii prokázána likvidace vajec a mladých jedinců hnízdících rybáků (např. r. severní, r. černý), což vedlo k destrukci jejich hnízdních kolonií.

Možnosti záměny: žádný z našich domácích druhů není ibisovi natolik podobný, že by mohlo dojít k záměně. Vzhledově nejbližší jsou mu někteří zástupci našich brodivých - kolpík bílý či volavka bílá – ti však mají bílý a opeřený krk i hlavu a rovné zobáky.

Z ostatních druhů ibisů jsou nejpodobnější i. černohlavý (*Threskiornis melanocephalus*) a i. australský (*Threskiornis molucca*). První zmiňovaný má nemá černě zbarvené konce letek a ocas. Ibis australský má oproti i. posvátnému bílý a opeřený krk.

Likvidace: Odstřel je účinná metoda redukce početnosti. V západní Francii bylo v roce 2008 zastřeleno zhruba 3000 těchto ptáků, což představovalo zhruba polovinu zdejší populace. Tato metoda však může vyvolat odpor veřejnosti – ibis je nápadný a vzhledný pták.

Zdroje:

Clergeau P., Yesou P. 2006. Behavioural flexibility and numerous potential sources of introduction for the sacred ibis: causes of concern in western Europe? *Biological Invasions* 8: 1381 – 1388.

Gosler A. 1994. Atlas ptáků světa. Příroda Bratislava, 390 pp.

<http://www.cabi.org/isc/datasheet/62201>

Obr. 1: Else: Heiliger Ibis *Threskiornis aethiopicus* [24.8.2016] Dostupné na:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Heiliger_Ibis_0508061.jpg

Obr. 3: Andrew Massyn: Sacred Ibis Andrew Massyn Liesbeek River Cape Town July 2006 [24.8.2016]

Dostupné na: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Threskiornis_aethiopicus_-_sacred_ibis.JPG

Obr. 4: Christiaan Kooyman: Sacred Ibis [24.8.2016] Dostupné na:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sacred_ibis.jpg

Autor: Tomáš Görner, AOPK ČR (tomas.gorner@nature.cz)

Vytvořeno: 15. 8. 2016